

Bemærkninger til lovforslaget

Med dette lovforslag foreslås der tilvejebragt hjemmel for, at undervisningsministeren kan pålægge amtskommunerne og Københavns og Frederiksberg kommuner at yde finansieringsbidrag til specialfunktioner, som udøves af institutioner, der varetager lands- og landsdelsdækkende funktioner. Hjemlen vil indtil videre kun blive udnyttet til fordel for materialelaboratorier for blinde og døve med virkning fra 1. januar 1985.

Ved særforborgens udlægning i 1980 blev også de lands- og landsdelsdækkende særforborgsinstitutioner udlagt. Vise af de lands- og landsdelsdækkende institutioner har inden for undervisningsområdet funktioner, som kun indirekte har forbindelse med eleverne, nemlig udvikling og fremstilling af undervisningsmateriale, kursusvirksomhed, forsøgs- og udviklingsarbejde, rådgivning til skolevæsenet og internationalt arbejde.

For så vidt angår udvikling og fremstilling af undervisningsmaterialer, blev døveskolernes materialelaboratorium ved Ålborgskolen og Refsnæsskolens materialelaboratorium for blinde, der begge er landsdækkende, udlagt til henholdsvis Nordjyllands amtskommune og Vestsjællands amtskommune. Disse materialelaboratorier, der især fremstiller undervisningsmaterialer til folkeskolen og specialundervisningen for voksne, henførtes til undervisnings- og kulturforvaltningerne i de to amtskommuner. Udgifterne til døveskolernes materialelaboratorium udgør ca. 1,5 mill. kr. årligt, mens udgifterne til Refsnæsskolens materialelaboratorium udgør ca. 4,2 mill. kr. årligt.

Et tredje landsdækkende materialelaboratorium, Blindeinstitutets materialelaboratorium blev udlagt til Københavns kommune og placeret i socialt regi, men det fremstiller dog bl.a. også undervisningsmaterialer. Udgifterne til hele materialefremstillingen udgør ca. 5,3 mill. kr. årligt.

Alle amtskommuner fik ved udlægningen bloktilskud til finansiering af de udlagte tidligere særforborgsforanstaltninger, og det var forudsat, at bl.a. udgifterne ved materialelaboratorierne skulle fordeles ved aftale mellem de amtskommuner, der overtog disse landsdækkende institutioner, og de

øvrige amtskommuner, f.eks. efter folketal eller lignende.

Nordjyllands amtskommune, Vestsjællands amtskommune og Københavns kommune forsøgte at få sådanne frivillige aftaler i stand, men det lykkedes ikke at opnå enighed mellem alle amtskommuner.

For årene 1981-84 godkendte indenrigsministeren efter omstændighederne, at de 3 laboratorier blev finansieret af den kommunale momsfond. Samtidig foreslog indenrigsministeren, at der fra 1. januar 1985 blev tilvejebragt hjemmel til at pålægge de enkelte amtskommuner at yde finansieringsbidrag, således at udgifterne blev fordelt efter indbyggertal.

Amtsrådsforeningen, Nordjyllands amtskommune og Vestsjællands amtskommune ønsker ligeledes en objektiv finansiering af alle tre laboratorier og har anmodet undervisningsministeriet om at tilvejebringe lovhjemmel for at kunne pålægge amtskommunerne en sådan finansieringsordning. Hjemmel til et sådant pålæg findes i folkeskolelovens § 40, stk. 4, men ikke i lov om specialundervisning for voksne. Socialministeriet har ved en ændring af bistandslovens § 135, stk. 2 (lov nr. 195 af 25. maj 1983) tilvejebragt hjemmel til objektiv finansiering af specialrådgivning. Denne hjemmel skal fra 1. januar 1985 også omfatte Blindeinstitutets materialelaboratorium.

På baggrund af regeringens moderniseringsprogram vil ordningen for alle tre laboratorier blive søgt udformet således, at der tages en vis salgsspris for materialerne, og at nettoudgifterne herefter finansieres efter indbyggerantal.

Spørgsmålet om lands- og landsdelsdækkende funktioner for personer med vidtgående handicaps er behandlet i en rapport afgivet af et udvalg nedsat af socialstyrelsen (marts 1984). Udvalget fandt, at der alene var problemer med finansieringen af specialfunktionen vedrørende materialelaboratorier og ikke vedrørende de øvrige ovenfor nævnte specialfunktioner.

Det er imidlertid fundet hensigtsmæssigt at lade lovforslaget omfatte alle specialfunktioner ved de lands- og landsdelsdækkende institutioner, således